

jaarverslag
2016

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Titus Brandsma Gedachteniskerk	3
Bezinningscentrum	5
Gebruik en verhuur	7
Public relations	10
Vrijwilligers	11
Groot onderhoud	12
Financiën	13

VOORWOORD

Het jaarverslag 2016 geeft ons alle reden met dankbaarheid en genoeg terug te kijken naar het afgelopen jaar. Opnieuw hebben vele weldoeners en vrienden van Titus Brandsma ons gesteund om het geestelijk erfgoed van pater Titus voor de mensen van vandaag levend te houden en verder vorm te geven. We mogen zeggen dat de gedachtenis van Titus Brandsma prachtig vorm krijgt in de indrukwekkende gedachteniskerk en in de programma's van het bezinningscentrum.

Op het kerkplein, geworden als een ommuurde "contemplatieve Titushof", houdt de opgerichte zuil, verwijzend naar de schoorsteen van de Dachau-ovens, het gezicht en het geschrift van de martelaar Titus Brandsma overeind, als levend onder ons in verbondenheid met de hele Karmel Orde. Ook staat daar de Wereld Vredesvlam. De vredes apostel Titus Brandsma heeft met zijn woord en getuigenis ertoe bijgedragen dat deze vredesvlam gaat branden in de harten van alle mensen.

Een groot aantal mensen heeft in 2016 het TBM bezocht. Titus Brandsma blijft een bron van steun en bezinning. Mensen komen individueel en in groepen. Uit parochies kwamen mensen op bezoek.

Een aantal groepen uit verschillende vormen van onderwijs, o.a. van de Stichting Carmel College, en ook studenten van de Radboud Universiteit, maakten met een speciaal programma gebruik van de faciliteiten van het TBM. Net als vorig jaar kwamen ook dit jaar leerlingen VMBO en VWO van een school ooit door Titus Brandsma gesticht, met een lesmodule om Titus Brandsma beter te leren kennen.

Ook liturgie en vieringen in de gedachteniskerk zondags en door de week horen tot het programma van het TBM. De lokale Karmel gemeenschap met de daarmee verbonden Elia gemeenschap verzorgen deze diensten. Ook wordt één maal in de maand in de gedachteniskerk de H. Liturgie gevierd volgens de Byzantijnse Ritus. Het Nijmeegs Byzantijns koor geeft daaraan een wezenlijke bijdrage.

In het bezinningscentrum van het TBM werd ook in het afgelopen jaar een rijk programma aangeboden van cursussen en voordrachten, beantwoordend aan de behoefte aan bezinning en geloofsgesprek.

Het Titus Brandsma Memorial, kerk en centrum, zien er prachtig en wel verzorgd uit. We mogen daar trots op zijn. Monumentenwacht houdt de gebouwen goed in de gaten. De wisselende tentoonstellingen geven het interieur van het centrum een prachtig aanzien. Niet alleen drukken deze zorg en smaak uit van het beheer, zij zijn ook een stijlvol welkom voor ieder die binnenkomt.

Op 1 december van dit jaar heeft Hettie Berflo na vele jaren van grote betrokkenheid en creativiteit haar taak als beheerder van het TBM verwisseld met een taak in de Karmel van Boxmeer. We zijn haar heel dankbaar en hebben haar afscheid niet ongemerkt voorbij laten gaan. We zijn blij dat Marieke Rijpkema van de Nijmeegse Karmel haar taak als beheerder heeft overgenomen.

Bij de presentatie van dit jaarverslag, met het verslag van beheer en financiën, wil ik namens het bestuur mijn hartelijke dank uitdrukken aan het groot aantal mensen dat dit belangrijke en mooie project helpt mogelijk maken.

Het geestelijk erfgoed van Titus Brandsma zouden wij niet actueel vorm kunnen geven op deze plek in het hart van Nijmegen zonder het grote aantal vrijwilligers dat met hart en ziel ons bijstaat.

Onze grootste dank aan hen voor wat ze doen voor Titus, onbaatzuchtig en professioneel!

Falco J. Thuis o. carm.
voorzitter

TITUS BRANDSMA GEDACHTENISKERK

De kerk is iedere dag van 10.00 tot 16.00 uur open (dinsdag, woensdag en donderdag van 8.00-16.00 uur) dankzij de inzet van vele vrijwilligers. Veel mensen lopen even binnen om de weldaad van de stilte te zoeken, hun zorgen met Titus of met Maria te delen, of om er gewoon even te zijn. Inclusief de vieringen, bezoeken gemiddeld zo'n 500 mensen per week de kerk.

Titusdevotie

Titus Brandsma blijft voor veel mensen een bron van steun en van bezieling. Dagelijks bezoeken mensen de eenvoudige kapel in de kerk, zij schrijven hun gebedsintenties in een boek dat voor dit doel gereed ligt. Zij maken een rondgang door de kerk langs de panelen waarop het leven van Titus Brandsma verbeeld is en de vitrines waarin herinneringsobjecten tentoongesteld zijn. Het is duidelijk dat het geheel van voorplein en kerk langzamerhand meer bezoekers trekt.

Dit jaar zijn het mediorenkoor van de Titus Brandsmaparochie in Oss en een groep theologie studenten van de Radboud Universiteit speciaal op bezoek geweest voor nadere kennismaking met Titus Brandsma en het TBM.

Vieringen

Als gemeenschap komen wij op weekdays 3 à 4 vier keer per dag bij elkaar om te vieren, te bidden en stil te zijn: om te staan voor Zijn Gelaat. 's Morgens om 8.00 uur is er een psalmviering, om 9.00 uur een Eucharistieviering (dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag) ter gedachtenis aan de zalige Titus Brandsma, 's middags om 12.30 uur een stilteviering en 's avonds om 19.00 uur is er de viering Rond de Schrift van de Elia-gemeenschap. Iedere zaterdagmiddag om 12.30 uur is er een viering rond de Karmelregel. Op zaterdagmiddag om 17.00 uur en op zondagmorgen om 10.30 uur zijn de weekend-Eucharistievieringen.

Alle vieringen zijn voor iedereen toegankelijk.

Eliagemeenschap

De Eliagemeenschap is de dragende kracht van de Eucharistievieringen 's avonds en op de zondagmorgen. Het is een liturgische gemeenschap van leken en religieuzen. Deze gemeenschap is met elkaar verantwoordelijk voor de liturgie. Aan de liturgie neemt een bredere gemeenschap deel. Twee keer per jaar houdt de Eliagemeenschap een bezinningsdag, zes keer per jaar een bijeenkomst die deels een vergadering is over praktische zaken, en deels tijd biedt voor scholing en bezinning op het gebied van liturgie en spiritualiteit. Voor een grotere kring van belangstellenden is er twee keer per jaar een deelnemersbijeenkomst, waarbij ook deze mensen kunnen meedenken en meepraten over het beleid.

Pastoraat en Diaconie

Er is aanloop van mensen met allerlei problemen die hulp en steun zoeken: schuldenproblematiek, mensen die reguliere hulp mijden of niet voldoende papieren hebben, mensen die in de war zijn en mensen die een zwervend bestaan leiden. Paul Reehuis zet zich als pastor voor hen in. Hij heeft ook zorg voor mensen in verpleeg- en ziekenhuis en mensen in de laatste levensfase.

Speciale vieringen

In 2016 zijn er 10 uitvaartvieringen en een doopviering in de kerk geweest van mensen zowel binnen als buiten onze kerkgemeenschap. Ook was er een gezamenlijke viering van de ziekenzalving.

Vanwege zijn jarenlange pastorale betrokkenheid bij de parochie is pastor Paul Reehuis een veelgevraagde voorganger, niet alleen in onze kerk maar ook op andere plekken in de stad.

Nijmeegs Byzantijns Koor

Elke maandagmiddag repeteert het Nijmeegs Byzantijnskerk in onze kerk. En iedere tweede zaterdag van de maand is er een Eucharistieviering volgens de Byzantijnse ritus, met medewerking van het NBK. Sinds het overlijden van Rudolf van Dijk zorgt het koor voor eigen voorgangers in de viering.

Wereld Vredesvlam

Op de eerste donderdag van de maand komt er een groepje bij elkaar voor een wake rondom de Vredesvlam op het plein, waarna er samen in het centrum wordt nagepraat, onder het genot van een kopje thee of koffie. Ondanks een enthousiaste kern van mensen, blijft het een klein groepje. Paul Reehuis is steeds bij de bijeenkomsten aanwezig.

Dit jaar werd de Vredesweek in Nijmegen geopend met een manifestatie op het plein voor de kerk, in de nabijheid van de Vredesvlam. Deze gebeurtenis was voorbereid door de Raad van Levensbeschouwing en Religie van de stad Nijmegen, in samenwerking met het TBM.

Marieke Rijpkema
beheerder

BEZINNINGSCENTRUM

Het geheel van het Memorial: de kerk, het bezinningscentrum, het voorplein en de tuin, is centrum van spiritualiteit. Ieder onderdeel beoogt spiritualiteit toegankelijk te maken voor mensen. In het bezinningscentrum wordt dit door middel van een uitgebreid programma-aanbod heel gericht gedaan.

Programma-aanbod 2016

- **Signalen van Spiritualiteit**

Drie keer per jaar is er een serie voordrachten onder de titel 'Signalen van Spiritualiteit', in de Veertigdagentijd, bij de opening van het nieuwe cursusseizoen in september (aansluitend bij de thematiek van het blad Speling) en in de Adventstijd. Wij kunnen putten uit een grote groep hoog gekwalificeerde sprekers, die steeds bereid zijn hun bijdrage te leveren. Er is een wisselend aantal bezoekers, gemiddeld tussen de 15 en 25 per avond.

Veertigdagentijd: Ontheemd.

Sprekers: Hettie Berflo, Daan van Speybroeck, Toine van den Hoogen, Marieke Rijkema en Gerard Westendorp.

Najaar: De weg kwijt? Het ware, goede en schone...

Sprekers: Kees Waaijman, Frits Hendriks, Joost de Wert, Door Brouns-Wewerinke, Peter Nissen.

Adventstijd: En toch ...

Sprekers: Marieke Rijkema, Maaïke de Haardt, Kees Waaijman, Huub Welzen.

- **Cursussen**

In 2016 werden de volgende cursussen gegeven. Alle begeleiders doen dit op vrijwillige basis. Een belangrijke bijdrage aan het centrum.

Rond de Schrift

- Instuif rond het evangelie: Paul Reehuis; iedere donderdagmorgen, gemiddeld 18 deelnemers.
- Bijbels Hebreeuws: Paul Reehuis, Leon Teubner (alleen bij de gevorderden); elke woensdag, de ene week voor beginners, en de andere week voor gevorderden, respectievelijk 6 en drie deelnemers
- Bijbelse vrouwen op de voorgrond: Lia van Aalsum; twee bijeenkomsten, 8 deelnemers

Psalmen

- Mystiek in de psalmen: Kees Waaijman; twee bijeenkomsten, 25 deelnemers
- Jaarcursus: Biddend leven – in de ruimte van de psalmen, door een team van mensen: Kees Waaijman, Ad de Keyzer, Laetitia Aarnink, Anne-Marie Bos, Marieke Meiring, Paul Reehuis, Leon Teubner, Toos Starmans en Marieke Rijkema tien bijeenkomsten, 30 deelnemers
- Lectio Divina - psalm 119: Paul Reehuis en Lourens Das; drie bijeenkomsten, 10 deelnemers

Mystieke tekstlezing

- Teresa van Avila, Innerlijke burcht: Paul Reehuis en Lourens Das; vier bijeenkomsten, 10 deelnemers
- Op weg met Teresa van Avila, Hooglied: Corrie van Baal, Marieke Rijkema; drie bijeenkomsten, 8 deelnemers

- Hadewijch – Mint de minne: Leon Teubner; twee bijeenkomsten, 2 deelnemers
- Nавolging van Christus (Thomas a Kempis): Paul Reehuis en Lourens Das; vier bijeenkomsten, 7 deelnemers

Geleefde spiritualiteit

- Jaar van barmhartigheid: Paul Reehuis en Marieke Rijkema; drie bijeenkomsten in het voorjaar, 8 deelnemers en vijf bijeenkomsten in het najaar, gemiddeld 7 deelnemers
- Film en spiritualiteit: Hettie Berflo; vier bijeenkomsten, gemiddeld 10 deelnemers
- Matthäus Passion: Ad de Keyzer; een hele zaterdag, 30 mensen
- Dialogues des Carmelites: Hettie Berflo; twee bijeenkomsten, 15 mensen
- Meditatief zingen: Anne-Marie ter Beke; vier bijeenkomsten, gemiddeld 6 deelnemers
- Tomás Halík – De kracht van de twijfel: Hettie Berflo; twee bijeenkomsten, 12 deelnemers
- jaarcursus Karmelregel: Hettie Berflo, Marieke Rijkema; acht bijeenkomsten, 10 deelnemers
- Bezinningsdag – Uitzien in verlangen: Hettie Berflo; een hele zaterdag, 8 deelnemers
- Speling leesgroep: Hettie Berflo; 3 bijeenkomsten, 5 deelnemers
- het Onze Vader: Paul Reehuis en Frans Pernot; 2 bijeenkomsten, 6 deelnemers

Diverse zelfstandige bezinningsgroepen

In het TBM komen allerlei groepen en groepjes regelmatig bijeen voor eigen bezinning:

- een bijbelgroepje o.l.v. Bouke Halma en Toos Starmans
- twee bijbelgroepjes o.l.v. Ineke Wackers
- samenkomst van de Eliagemeenschap
- inspiratiegroepje met o.a. Jaap Hardeman
- leden van Karmelbeweging regio Nijmegen
- twee Karmelregelgroep o.l.v. Gerry v.d. Loop
- leesgroepje 'Titus' o.l.v. Wilma Snoeier

Gesprekken en geestelijke begeleiding

De spreekkamers van het Titus Brandsma Memorial worden regelmatig gebruikt voor persoonlijke gesprekken en geestelijke begeleiding, door diverse mensen.

Tentoonstellingen

De brede gang en de grote zalen zijn zeer geschikt voor tentoonstellingen. We proberen hierbij enigszins het kerkelijk jaar te laten zien, vooral de kersttijd en de veertigdagentijd.

We hebben nu ook zelf een kleine collectie opgebouwd van waar we altijd uit kunnen putten, naast de tentoonstellingen van buiten, zodat er steeds een gevarieerd aanbod kan zijn.

Exposities waren er onder andere van: Henk van Loenen en Gerard Ursem.

Marieke Rijkema
beheerder

GEBRUIK EN VERHUUR

KARMELFAMILIE

De Nederlandse Karmelprovincie gebruikt het Titus Brandsma Memorial intensief voor vergaderingen, bezinningsdagen en andere bijeenkomsten.

- *Bijeenkomsten en bezinningsdagen:*
Kapitteldagen 1ste orde, Liturgiedag, bezinningsmiddag Financiën.
- *Vergaderingen:*
Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur, Commissie Charisma en Identiteit, Commissie herdenking Titus Brandsma (75 jr.), Commissie Dachaureis, Commissie Liturgie, Commissie Roeping en Vorming, Coördinatie Commissie Centra van Spiritualiteit, coördinatoren Centra van Spiritualiteit, Kunstcommissie, Moderamen Provinciaal Kapittel, redactie Achter de Karmel, redactieraad websites, geassocieerden van de Orde.
- *Gesprekken:*
De provinciaal en andere leden van de Karmelorde maken met regelmaat gebruik van de spreekkamers van het TBM voor het voeren van persoonlijke gesprekken.

De werkgroep samenkost Karmelfamilie benut het TBM voor haar vergaderingen en voor het organiseren van de twee landelijke bijeenkomsten.

Karmelbeweging. Het landelijke bestuur van Karmelbeweging vergadert in het TBM. En de regio Nijmegen heeft twee maandelijkse Regelgroepen en een maandelijkse bezinnings- en ontmoetingsbijeenkomst.

Speling. De redactie van Speling vergadert acht keer per jaar in het Titus Brandsma Memorial. Begeleiders van de Spelingleesgroepen komen een keer per jaar bij elkaar.

Titus Brandsma Instituut

Er is een goede samenwerking tussen het Titus Brandsma Instituut en het Titus Brandsma Memorial. Het TBI huurt de ruimtes en de faciliteiten van het TBM voor de School van Spiritualiteit (vier blokken van 6 woensdagen) en voor vergaderingen of gesprekken. Medewerkers van het instituut zijn steeds bereid mee te werken aan de cursussen van het centrum.

Titus Brandsmalezing

Op de ochtend van de jaarlijkse Titus Brandsmalezing organiseert het Titus Brandsma Instituut voor genodigden en voor de Karmelfamilie bijeenkomsten waarbij de nieuwe ontwikkelingen van het Instituut toegelicht worden.

Voorafgaand aan de lezing (in de Stevenskerk) wordt er 's middags in de Titus Brandsma Gedachteniskerk een meditatieve viering gehouden.

4 mei herdenking

Evenals voorgaande jaren leggen het TBI en het TBM bij de 4 mei herdenking te Nijmegen gezamenlijk een krans bij het monument op het Keizer Trajanusplein.

Vrienden van Titus Brandsma

Het bestuur van de Stichting Vrienden van Titus Brandsma vergadert regelmatig in het TBM. Het eigen jaarverslag van deze Stichting is te vinden op de website:
http://www.titusbrandsmamemorial.nl/stichting_vrienden.html.

BIJZONDERE GEBEURTENISSEN

Afscheid

- Afscheid van Hettie Berflo als beheerder en coördinator TBM (dec.)
- Afscheid van Marianne Bosch als koster bij de Eucharistievieringen ter ere van Titus Brandsma (dec.)

Archief

- Overhandiging van de inventaris van het Campagnearchief, waar Jan en Elly van der Meer jaren aan gewerkt hebben, aan het bestuur (sept.)

Concerten en evenementen

- concert Canto Novia (okt.)
- concert Projectkoor Gelderland (nov.)
- concert Capella ad Fluvium (dec.)
- jubileumdag Fidesco (voorganger viering mgr. de Jong) (nov.)
- boekpresentatie Stefan Wanders (dec.)

Bezoek scholen

- 2 klassen van het Montesorri college Nijmegen
- de PABO Driestar uit Gouda kwam ook dit jaar met ruim 200 studenten naar het TBM voor de opening van hun jaarlijkse studieweek

Openstelling kerk bij bijzondere gelegenheden

- Nijmeegse Vierdaagse (juli)
- landelijke Open Monumentendag (sept.)
- wijkwandeling 'nacht van de ommetjes' (okt.)
- 'misplaatste' grappenfestival, in de wijk Bottendaal (okt.)

Studiedagen

- groep 'kennisalliantie' van de Stichting Carmelcollege (samenwerking Carmelcollege en TBM)
- groep theologiestudenten van de Radboud Universiteit Nijmegen (in samenwerking met het TBM)

Extra publiciteit

- Met het oog op het jaar 2017 waarin Titus Brandsma 75 jaar geleden zal zijn overleden maakte TV Gelderland in december een opname in het TBM.

VERDERE VERHUUR

Het zijn meest organisaties en groepen die zich met ons verwant voelen: zij weten de relatieve eenvoud van het huis, de ongedwongen gastvrijheid en de inzet van de vrijwilligers te waarderen.

Regelmatige verhuur aan:

- Buddyzorg Nijmegen
- twee groepen 'christelijke meditatie'
- KNR
- Sobrietas
- Stichting Kerkmuziek en Spiritualiteit
- zanggroepje o.l.v. Petra Ellenbroek

Eenmalige verhuur o.a. aan:

- IWFT Expertisenetwerk Gender en Religie
- Gaandeweg, Vereniging van geestelijk begeleiders
- EHBO

Marieke Rijpkema
beheerder

PUBLIC RELATIONS

Op vele manieren wordt het Titus Brandsma Memorial en haar activiteiten onder de aandacht van het publiek gebracht. Traditionele zowel als nieuwe sociale media worden hierbij gebruikt. Het loopt van de traditionele folder, boekjes en affiches naar de sociale media zoals websites, facebook, twitter. Maar ook toegang krijgen tot de openbare media van krant tot radio en televisie is belangrijk.

Toch doen wij niet aan alles mee. Daar hebben we niet alleen de menskracht niet voor, maar de vraag is ook met welk middelen wij ons publiek het beste bereiken. Wij kiezen ervoor om in ieder geval niet zelf met betaalde advertenties te werken, maar in te spelen op, mee te werken met publicaties en radio en TV programma's van anderen. Zo maken we gebruik van de mogelijkheid die andere bladen en websites bieden om onze programma's aan te kondigen, zoals: de website van de KNR, de magazines als De Roerom, Herademing, Volzin,. Bij dit alles is de aloude mond-op-mond reclame nog steeds van niet te onderschatten waarde.

Website

Op onze website proberen we alle aspecten van het Memorial aan bod te laten komen.

Het gaat daarbij om:

- Titus Brandsma, zijn leven en zijn geestelijk erfgoed
- vieringen en bijeenkomsten in de kerk
- het bezinningsaanbod
- exposities en evenementen
- de iconografie en haar betekenis van de kerk en de omgeving
- verhuur van kerk en zalencentrum
- Vrienden van Titus Brandsma

Het opbouwen en invullen van de website is een hele klus, die nog steeds voortgaat.

Het bezinningsaanbod wordt ook opgenomen op de sites van de Karmelorde: www.karmel.nl en www.karmelcentra.nl.

Nieuwsbrief

Voor ons vaste kring van de Eliagemeenschap en van cursusbezoekers maken we gebruik van een maandelijkse nieuwsbrief en emailberichten. De Nieuwsbrief wordt digitaal verzonden, maar is ook op papier om mee te nemen.

Folders en affiches

Voor het programma aanbod en bijzondere evenementen is een ruim overzicht via folders en affiches. Die worden op diverse plaatsen in de regio Nijmegen verspreidt. Folders worden in eigen beheer ontworpen en gemaakt.

Marieke Rijpkema
beheerder

VRIJWILLIGERS

Het Titus Brandsma Memorial wordt gedragen door het werk en de inzet van vele vrijwilligers, zowel in de kerk als in het bezinningscentrum.

Een greep uit hun werkzaamheden:

- kerkwacht: zonder hen zou het onmogelijk zijn dat de kerk iedere dag geopend is
- liturgie: het voorgaan, de voorzang, muzikale begeleiding, het samenstellen van liturgie, roosterindeling, het druk en kopieerwerk, kosterij
- schoonmaak van de kerk
- receptie: ontvangst en telefoon
- verzorging van gasten
- nieuwsbrief
- website
- typewerk
- verzorging bloemen
- fotografie
- technisch klein onderhoud
- opzetten en begeleiden van bezinningsbijeenkomsten en cursussen
- en verder vele hand- en spandiensten.

Zonder hun grote betrokkenheid en inzet zou het onmogelijk zijn al onze activiteiten uit te voeren. Zij maken het ook mogelijk dat wij de prijzen die wij hanteren voor onze programma's, redelijk laag kunnen houden, zodat ons aanbod toegankelijk is voor iedereen. Kortom de vrijwilligers maken het Titus Brandsma Memorial in grote mate mede mogelijk.

Marieke Rijpkema
beheerder

GROOT ONDERHOUD

Het jaar 2016 was voor ons een jaar waarin voor grootonderhoud geen grote uitgaven waren gepland. Dat heeft alles te maken met de toegezegde subsidie, de zogenaamde BRIM-regeling (BRIM = Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten), waarvan het bestedingstijdvak per 31 december 2015 was beëindigd. Een nieuwe aanvraag voor de periode 2018-2023 is in voorbereiding.

In 2016 heeft weer een inspectie plaatsgevonden door Monumentenwacht Gelderland. Hun bevindingen zijn onder andere dat de constructieve toestand van kerk en torens goed is, evenals de algehele onderhoudstoestand.

In juli hebben alle luiken van de kerk een nieuwe verflaag gekregen. In de komende jaren zullen veel luiken vernieuwd/uitgestukt moeten gaan worden.

Boven de sacristie is een ruimte waar in vroeger jaren ooit een scouting/jongeregroep was gehuisvest. Een ruimte die al jaren leeg staat. Sinds de zomer zijn er gesprekken gaande met mensen die daar mogelijk yogalessen zouden willen gaan geven.

Kees van de Burgt
bestuurslid, gebouwen

FINANCIËN 2016

De staat van baten en lasten toont het navolgende beeld: (x € 1.000)

Opbrengsten:	2016	2015
Fondsenwerving en subsidie	7,4	18,0
Inkomsten kerk	51,5	57,8
Inkomsten zalencentrum	40,0	50,7
Opbrengsten parkeerterrein	20,0	20,0
diverse baten (rest. Energiebel)	6,8	3,2
	-----	-----
Totaal opbrengsten	125,7	149,7
Lasten:		
Kosten beheer	10,6	14,3
Onderhoud kerk	55,6	70,5
Kosten diensten	4,7	5,0
Kosten zalencentrum	8,7	16,0
Onderhoud tuin / parkeerplaats	1,7	0,0
Kosten Titushof	<u>5,5</u>	<u>27,0</u>
Totaal kosten	86,7	132,8
Jaarresultaat	39,0	16,9

Toelichting staat van baten en lasten.

Het boekjaar 2016 is positief geëindigd met de aantekening dat met name de (tijdelijke) terugloop in de onderhoudskosten van het gebouw het resultaat positief hebben beïnvloed. De inkomsten uit de exploitatie van de kerk liepen iets terug, evenals de inkomsten uit het zalencentrum; de kosten van het zalencentrum namen ook af, zodat de totale exploitatie op niveau bleef.

De opbrengst uit de verhuur van het parkeerterrein bleef ongewijzigd; als gevolg van het beschikbaar komen van veel parkeerruimte in het centrum blijft de huuropbrengst onder druk staan.

De jaarbalans over 2016 ziet er als volgt uit:

ACTIVA

Vaste activa (inventarissen)	14,3	12,1
Vorderingen	9,9	23,4
Liquiditeiten	99,7	100,7
	-----	-----
Totaal activa	123,9	136,2

PASSIVA

Eigen vermogen	0,0	0,0
Voorziening groot onderhoud	52,3	13,3
Langlopende lening	69,0	111,9
Kortlopende schulden	2,6	11,0
	-----	-----
Totaal passiva	136,2	123,9

Toelichting Balans

Vorderingen: de grootste post betreft de huur van het parkeerterrein (6) vervallende per 31-12-2016. Deze vordering is begin 2017 voldaan.

Voorziening groot onderhoud: aangezien de stichting verantwoordelijk is voor het groot onderhoud van de gedachteniskerk is hiervoor een voorziening gevormd die gevoed wordt met het positieve resultaat van het afgelopen jaar. Op basis van de ervaringen uit het verleden en met inachtneming van de versobering van de subsidieregeling voor onderhoud van historische gebouwen (de zg BRIM regeling) wordt gestreefd naar een voorziening met een omvang die recht doet aan de verwachte toekomstige kosten voor groot onderhoud zoals ingeschat door de Monumentenwacht. De huidige BRIM subsidie gold voor een periode van 5 jaren en is afgelopen per 31-12-2015. Inmiddels is een aanvraag ingediend voor een nieuwe periode. Het gebouw verkeert, dankzij de inspanningen van de afgelopen jaren, in goede staat. Het groot onderhoud is echter een permanente activiteit, die aandacht en middelen behoeft.

Langlopende lening: in 2016 heeft het bestuur besloten een vervroegde aflossing te doen op de langlopende lening om dat rentelasten niet opwogen tegen de opbrengst van de beschikbare liquiditeiten. Deze afweging is nogal delicaat omdat ingeschat moet worden hoeveel middelen beschikbaar moeten blijven voor groot onderhoud dat niet kan worden uitgesteld. Hierbij is overleg gevoerd met de Provincie der Karmelieten (de eigenaar van het gebouw) om ondersteuning te vinden voor de continuïteit van onze activiteiten.

B.L.M. Jansen
penningmeester